

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 345/2026-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Jozefom Dobrovičom, LL.M., advokátom, Záhradnícka 27, Bratislava, proti rozsudku Mestského súdu Bratislava II č. k. B3-38P/107/2018-873 zo 6. marca 2025, rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 12CoP/76/2025-941 z 30. júna 2025 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9CdoR/14/2025 z 27. januára 2026 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa v zmysle petitu ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 13. apríla 2026, doplnenej 14. apríla 2026, domáha vyslovenia porušenia základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a priznať mu náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že na bývalom Okresnom súde Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) prebiehalo pod sp. zn. 38P/107/2018 konanie o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej [REDACTED], [REDACTED]. Rozsudkom okresného súdu zo 16. septembra 2021 bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti matky [REDACTED]. Zároveň bola otcovi – sťažovateľovi určená vyživovacia povinnosť, ako aj povinnosť zaplatiť zročné výživné a bol upravený styk otca s maloletou v časoch bližšie špecifikovaných v napadnutom rozsudku. Proti rozsudku sa sťažovateľ odvolal. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 13CoP/22/2023-735 z 20. decembra 2023 zrušil rozsudok súdu prevej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Mestský súd Bratislava II (ďalej len „mestský súd“) o návrhu na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností opätovne rozhodol napadnutým rozsudkom č. k. B3-38P/107/2018-873 zo 6. marca 2025. V zásade rozhodol rovnako, keď zveril maloletú do osobnej starostlivosti matky, určil výživné, rozhodol o zročnom výživnom a upravil styk otca s maloletou. Krajský súd toto rozhodnutie potvrdil napadnutým rozsudkom č. k. 12CoP/76/2025-941 z 30. júna 2025.

4. Všeobecné sudy konštatovali u oboch rodičov vhodné podmienky na to, aby vykonávali riadnu starostlivosť o maloletú. Po vykonanom dokazovaní dospeli k záveru, že v najlepšom záujme maloletej je jej zverenie do výlučnej starostlivosti matky. Podľa vyjadrenia súdneho znalca totiž rodičia nie sú schopní sa dohodnúť v otázke starostlivosti o maloletú. Za podstatné pri rozhodovaní považovali, že maloletá si stabilitu domova spája s osobou matky a jednoznačne odmietla striedavú osobnú starostlivosť. Dôvody svojho postoja jasne definovala, pričom súviseli predovšetkým s osobnosťou sťažovateľa a jeho správaním. Sťažovateľ síce maloletej deklaroval, že ju počúva a snaží sa rešpektovať jej želania, avšak každé jej vyjadrenie, ktoré nekorešpondovalo s jeho návrhmi, označil za manipuláciu zo strany matky a maloletú s týmito vyjadreniami konfrontoval. Manipulácia matkou nebola vykonaným dokazovaním preukázaná. To, že maloletá odmietla striedavú osobnú starostlivosť, nebolo možné bez ďalšieho pripísať negatívne ovplyvňovaniu či manipulácii zo strany matky. Maloletá má sťažovateľa rada a chce s ním tráviť čas, jej súčasná potreba realizácie kontaktu s otcom však reflektuje jej aktuálne prežívanie, keď sa komfortnejšie cíti u matky, u ktorej je zastabilizovaná a s ktorou si viac rozumie. Sudy tiež zdôraznili, že podmienkou na určenie striedavej osobnej starostlivosti jej aj schopnosť rodičov vzájomne komunikovať, ktorá v tomto prípade nebola splnená.

5. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. e) a f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a z § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP. Napadnutým uznesením Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolanie sťažovateľa odmietol ako neprípustné, keď vadu zmätočnosti podľa § 410 písm. f) CSP nezistil a akákoľvek odpoveď dovolacieho súdu na sťažovateľom nastolené otázky by nebola spôsobilá ovplyvniť skutočný výsledok konania, pretože nedostatočná či nekonštruktívna komunikácia medzi rodičmi nebola jediným a ani najdôležitejším dôvodom nezverenia maloletej do striedavej osobnej starostlivosti rodičov.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že sudy v jeho veci vychádzali z nesprávnych skutkových záverov, hoci dôkazy, z ktorých mali tieto závery vyplnúť, neboli riadne vykonané, založené do spisu ani vyhodnotené. Vznikol tak rozpor medzi obsahom súdneho spisu a skutkovými zisteniami uvedenými v rozhodnutiach, čo má za následok ich nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť.

7. V konkrétnostiach tvrdí, že na pojednávaní pred súdom prvej inštancie 6. marca 2025 predložil tri listinné dôkazy, a to e-mailovú komunikáciu rodičov k rodičovskej dohode (založenú v spise), vzorku komunikácie o zdravotnom stave a vzorku komunikácie o financiách (nezaložené v spise). Z týchto troch listinných dôkazov mestský súd nevyhodnotil dôkaz o komunikácii o zdravotnom stave a o financiách a ani ich nezaložil do spisu. Uvedené dôkazy neboli ani formálne odmietnuté procesným rozhodnutím. Odvolací súd sa s touto námietkou sťažovateľa dostatočne nevysporiadal. Sudy všetkých inštancií teda vychádzali zo skutkových záverov o rozsahu a povahe komunikácie

rodičov, hoci dôkazy, z ktorých mali tieto závery vyplývať, neboli riadne založené do súdneho spisu, neboli formálne odmietnuté a neboli ani riadne vyhodnotené. Opomenutie dôkazu, resp. absencia jeho hodnotenia v odôvodnení rozhodnutia pritom predstavuje porušenie základného práva na súdnu ochranu. Funkčná komunikácia a spolupráca medzi rodičmi predstavuje základnú podmienku na nariadenie striedavej osobnej starostlivosti. Keďže súdy dospeli k záveru o nedostatočnej komunikácii rodičov bez riadneho vyhodnotenia dôkazov, ktoré sťažovateľ na jej preukázanie predložil, uvedené procesné pochybenie malo zásadný vplyv na výsledok konania.

8. Krajský súd hodnotil listinný dôkaz (vzorky e-mailovej a SMS komunikácie medzi rodičmi) tak, že tento nespochybňuje závery súdu prvej inštancie o sporadickej komunikácii medzi rodičmi a nie je dôkazom schopnosti rodičov spolupracovať. O tomto dôkaze však nebolo rozhodované na odvolacom pojednávaní a sťažovateľ nemal možnosť sa k jeho hodnoteniu vyjadriť. Dovolací súd konštatoval, že také tvrdenie odvolacieho súdu „*hraničí s vyhodnocovaním dôkazu predloženého v odvolacom konaní bez nariadenia odvolacieho pojednávania*“. Napriek tomu však považoval predmetné procesné pochybenie za marginálne s poukazom na to, že uvedený dôkaz nemal potenciál zmeniť výsledok konania. Ak odvolací súd bez nariadenia pojednávania a bez možnosti procesnej reakcie sťažovateľa hodnotil dôkaz smerujúci práve k otázke schopnosti rodičov komunikovať a spolupracovať, nemôže ísť o marginálnu poznámku bez vplyvu na rozhodnutie, ale o hodnotenie dôkazu dotýkajúce sa jedného z nosných skutkových predpokladov rozhodnutia vo veci samej. K zásahu do základného práva na spravodlivý proces dochádza už samotným znemožnením účastníkovi vyjadriť sa k dôkazu, z ktorého súd vychádza.

9. Podľa názoru sťažovateľa sa najvyšší súd nedostatočne vysporiadal s námietkou o nepreskúmateľnosti rozhodnutia o výživnom od 1. septembra 2023. Najvyšší súd k výživnému uviedol, že jeho zvýšenie je odôvodnené podstatnou zmenou okolností na strane maloletej spočívajúcou v nástupe na gymnázium a rastom nákladov v súvislosti s jej vekom. Po zrušení rozhodnutia okresného súdu zo 16. septembra 2021, ktorým bolo sťažovateľovi určené výživné vo výške 250 eur mesačne, došlo k následnému rozhodnutiu o výživnom vo výške 350 eur mesačne. Sťažovateľ sa proti tomu odvolal a namietal, že v ďalšom konaní nemôže byť rozhodnutie nepriaznivejšie pre stranu, ktorá opravný prostriedok uplatnila. Aj keď matka upravila svoj pôvodný návrh, táto skutočnosť nezbavuje súd povinnosti ochrániť sťažovateľa pred horším postavením. Zvýšenie výživného predstavuje podľa neho porušenie zákonnej zásady a porušuje jeho práva.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom mestského súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu:

10. Z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu jej neprípustnosti [k tomu pozri § 132 ods. 1

zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku mestského súdu odvolanie a o jeho odvolaní rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 30. júna 2025. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie z dôvodu existencie vád zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, ako aj z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 CSP a najvyšší súd o jeho dovolaní rozhodol napadnutým uznesením.

12. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia práv napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu z dôvodu neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

13. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľa o porušení jeho práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorému vytýka nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť, pretože neodstránil nesúlad medzi obsahom súdneho spisu a skutkovými zisteniami uvedenými v rozhodnutiach. Spochybňuje teda správnosť zistenia skutočného stavu veci, vyhodnotenie dokazovania súdmi nižších inštancií a z toho plynúce skutkové závery, ktoré boli podkladom na rozhodnutie súdov o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky.

14. Ústavný súd v prvom rade dáva do pozornosti, že pokiaľ ide o medze jeho zasahovania do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, neprislúcha mu hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, ale jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, a to najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

15. V súlade s uvedeným sa tak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zameral na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody odmietnutia dovolania sťažovateľa. Po náležitom preskúmaní napadnutého uznesenia pochybenie ústavnoprávnej intenzity v posudzovanom prípade nezistil. Pritom ústavný súd uvádza, že sťažnostné námietky sťažovateľa boli obsahom i jeho dovolacích námietok, s ktorými sa najvyšší súd pomerne vyčerpávajúco vysporiadal a podrobne vysvetlil, prečo ich považoval za nedôvodné.

16. Podstata sťažovateľových námietok smeruje k posúdeniu jeho dovolania, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP. Vadu zmätočnosti identifikoval v pochybení súdov v procese dokazovania a v tej súvislosti poukazoval na nesprávne zistený skutočný stav veci.

17. Najvyšší súd vo vzťahu k tejto námietke definoval svoj prístup k posudzovaniu dovolania a k preskúvaniu namietaného procesu dokazovania. V tomto smere dodal, že má možnosť

vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti. Takú vadu však v posudzovanej veci nezistil.

18. Zaoberal sa pritom kľúčovou námietkou sťažovateľa o údajnom nevykonaní a nevyhodnotení dôkazov – listín predložených na pojednávaní pred súdom prvej inštancie 6. marca 2025 (body 25 a 26 napadnutého uznesenia). V tejto súvislosti uviedol, na ktorom čísle listu súdneho spisu sa nachádzajú listiny týkajúce sa emailovej komunikácie za rok 2025 a informovania o zdravotnom stave maloletej, ako aj to, kde sa k tomuto dôkazu nachádza vyjadrenie matky. Konštatoval, že dôkaz bol vykonaný jeho doručením účastníkom konania priamo na pojednávaní, kde účastníci mali možnosť sa s jeho obsahom oboznámiť. Uvedené vyplýva i z obsahu zápisnice o pojednávaní, ktorú sťažovateľ pripojil k ústavnej sťažnosti. Najvyšší súd odkázal na bod 58 rozsudku mestského súdu, v ktorom tento súd prihliadal na uvedené dôkazy v súhrne skutkových zistení, čím vyvrátil jeho námietku o nevykonaní a nevyhodnotení predmetných listinných dôkazov.

19. Situáciu však hodnotil inak, pokiaľ išlo o dôkaz, ktorý sťažovateľ predložil v odvolacom konaní (vzorka e-mailových a SMS správ) a ktorý mal preukazovať komunikáciu medzi rodičmi. Podľa odvolacieho súdu tento dôkaz nevyvrátil záver súdu prvej inštancie o sporadickej komunikácii rodičov a nie je dôkazom o ich schopnosti spolupracovať. V tejto súvislosti sťažovateľ namietal proces dokazovania a to, že tento dôkaz bol vyhodnotený bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Najvyšší súd prisvedčil sťažovateľovi v tom, že vyhodnocovanie tohto dôkazu bez nariadenia odvolacieho pojednávania je hraničné. Súčasne však zdôraznil, že išlo o taký dôkaz, ktorý nemal potenciál zmeniť celkové skutkové a právne závery v prospech sťažovateľa, teda v prospech ním navrhovanej striedavej osobnej starostlivosti. Zdôraznil, že podstatnou pre rozhodnutie nezveriť maloletú do striedavej starostlivosti nebola len schopnosť rodičov spolu konštruktívne komunikovať, ale aj iné zistené skutočnosti vrátane vedomého a logicky zdôvodneného nesúhlasu maloletej s takýmto riešením. Inak povedané, ani prípadné opačné vyhodnotenie tohto dôkazu ako spôsobilého preukázať schopnosť rodičov spolupracovať by v kontexte s inými vykonanými dôkazmi nemohlo viesť k zvereniu maloletej do striedavej osobnej starostlivosti.

20. Ústavný súd tento záver najvyššieho súdu nevyrušuje, a to práve s dôrazom na to, že koncept najlepšieho záujmu maloletých detí má byť leitmotívom akéhokoľvek konania, v ktorom sa rozhoduje o právnom postavení maloletého. Z odôvodnení rozhodnutí konajúcich súdov je zreteľné, že za primárne hľadisko svojho rozhodovania považovali kritérium najlepšieho záujmu maloletej, pričom jeho naplnenie videli v jej zverení do osobnej starostlivosti matky za súčasného zachovania styku sťažovateľa s maloletou v čo najširšom možnom rozsahu. Konajúce súdy sa pritom neobmedzili len na skúmanie schopnosti rodičov spolupracovať, po ktorej volá sťažovateľ, ale najmä na osobitosti konkrétnej veci, ktoré boli zistené dokazovaním, teda aktuálnu životnú situáciu maloletej, jej postoj k obojom rodičom a hlavne jej názor na striedavú osobnú starostlivosť (ten vyjadrila pred súdom prvej inštancie v čase, keď mala 12 rokov, pozn.). Sťažovateľ pritom mal priestor v rámci celého konania preukazovať rozmer vzájomných vzťahov s matkou a mieru schopnosti ich komunikácie, a to nielen obsahom sporadickej elektronickej komunikácie. Z obsahu odôvodnenia rozhodnutí konajúcich súdov teda jasne vyčnieva, čo viedlo súdy k záveru, že pre maloletú bude v danom čase najlepšie práve zverenie do osobnej starostlivosti matky a, naopak,

prečo nie sú dané podmienky na jej zverenie do striedavej starostlivosti oboch rodičov. Svoj záver opreli nielen o neschopnosť rodičov vzájomne komunikovať, ale aj o správanie otca, v dôsledku ktorého maloletá vyjadrila nesúhlas so zverením do striedavej osobnej starostlivosti rodičov. Zároveň odpovedali na výhrady sťažovateľa, keď ani prípadné prehodnotenie otázky, či je možné považovať komunikáciu medzi rodičmi za dostatočnú a konštruktívnu, by neviedlo k inému verdiktu.

21. Z hľadiska namietaného hmotného práva ústavný súd považuje za vhodné dodať, že posúdenie konkrétnych okolností prípadu v prerokováanej veci, hlavne posúdenie najlepšieho záujmu maloletej, patrí primárne všeobecným súdom, a nie je ani v možnostiach ústavného súdu vniknúť do týchto citlivých rodinnoprávných vzťahov, pokiaľ postup všeobecných súdov nesignalizuje porušenie ústavou zaručených práv a slobôd. Záujmy rodičov a detí majú byť vo vzájomnej rovnováhe, avšak tak ako už bolo uvedené, zvrchovaný záujem dieťaťa v okolnostiach konkrétneho prípadu môže prevážiť nad záujmom toho-ktorého rodiča. Ústavný súd nepochybuje o snahe všeobecných súdov dospieť k rozhodnutiu v najlepšom záujme maloletej, tak ako to má na mysli čl. 4 CMP, čo adekvátne vyargumentovali. S ochranou najlepšieho záujmu dieťaťa je úzko prepojené právo dieťaťa vyjadriť svoj názor. Ten nemusí byť vždy v záujme dieťaťa a dieťa nemusí vedieť vyhodnotiť, čo je v jeho najlepšom záujme. Preto musia byť tieto dve zložky navzájom konfrontované, a to aj v kontexte práva na nediskrimináciu, práva na život a ochranu súkromia. Súd vyhodnocujú rôzne kritériá pre posúdenie schopnosti dieťaťa prezentovať svoj názor, pričom v danom prípade súdy prihliadali najmä na vek maloletej (12 rokov, ku dňu rozhodovania ústavného súdu viac ako 14 rokov, pozn.), jej schopnosť prezentovať svoju predstavu a vzájomný vzťah medzi sťažovateľom a maloletou. Tieto premenné sa stali základom odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov v danej veci, ktoré vyvažovali potenciálny zásah do práv sťažovateľa s právami dieťaťa, akcentujúc jej najlepší záujem s ohľadom na konkrétne okolnosti danej veci.

22. Ako dostatočné ústavný súd vníma aj vysporiadanie sa najvyššieho súdu s otázkou výživného a námietkou sťažovateľa o údajnej nepreskúmateľnosti rozhodnutia v časti jeho určenia (body 33-35 napadnutého uznesenia). Najvyšší súd poukázal na body rozsudku mestského súdu, ktoré obsahujú jednotlivé položky, ktoré výdavky na maloletú považoval za dôvodné a preukázané a v akej výške. Takisto uviedol časti rozhodnutia, v ktorých sa mestský súd zaoberal jednotlivými dôkaznými prostriedkami týkajúcimi sa výdavkov oboch rodičov na maloletú. Z rozhodnutia mestského súdu vyplýva, že mestský súd vzal za základ výdavky, ktoré deklarovala matka (keďže maloletá bola v osobnej starostlivosti matky) a korigoval ich vo vzťahu k tým, ktoré deklaroval otec a ktoré namietal. Uvedené viedlo najvyšší súd k záveru, že súdy nižších inštancií dôkladne zhodnotili, či rodičom deklarovaná suma je primeraná. Teda aj v tomto smere vyhodnotil ich rozhodnutia ako také, ktoré sú podložené dôkazmi a je z nich zrejmé, ktoré potreby maloletej a v akej výške sa považujú za primerané. K výhradám sťažovateľa dodal, že na pojednávaní 6. marca 2025 matka podala vysvetlenie k námietkam otca proti jednotlivým položkám nákladov na maloletú, ktoré sťažovateľ následne nerozporoval (bližšie pozri zápisnicu o pojednávaní zo 6. marca 2025). Dôvodom zvýšenia výživného od 1. septembra 2023 bola podstatná zmena okolností na strane maloletej spočívajúca v jej nástupe na gymnázium a náklady stúpili aj v dôsledku jej veku.

23. Takéto zdôvodnenie zo strany najvyššieho súdu ústavný súd považuje za primerané a nemožno ho označiť za nepreskúmateľné. Skutočnosť, že sa s ním sťažovateľ nestotožňuje, nestačí na prijatie

záveru o neodôvodnenosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, o jeho nezákonnosti či nespravodlivosti. V konaní o výživnom sa zásada zákazu zhoršenia situácie (tzv. *reformatio in peius*) neuplatňuje tak striktnie ako v klasických súdnych sporoch. Pri určovaní a úprave výživného súdy v prvom rade prihliadajú na aktuálne odôvodnené potreby dieťaťa a životnú úroveň rodičov. Tieto faktory sa môžu kedykoľvek zmeniť, pričom v dôvodoch rozhodnutia sa týmito premennými všeobecne súdy detailne venovali. Sťažovateľovi sú nepochybne známe rozsudky mestského súdu a krajského súdu, a preto ústavný súd nepovažuje za potrebné vo svojom rozhodnutí dané skutkové zistenia vo veci sťažovateľa a právne zhodnotenie týchto skutočností zo strany všeobecných súdov opakovať (nad rámec bodu 22).

24. Vo vzťahu ku skutkovým námietkam sťažovateľa ústavný súd súhrnne uvádza, že účelom konania o ústavnej sťažnosti, ktorej predmetom je námietka o nesprávnom zistení skutkového stavu (v tomto prípade skutočného stavu veci), nie je to, aby ústavný súd pokračoval v procese hodnotenia dôkazov tak, ako bolo skončené v konaní pred všeobecnými súdmi. Predmetom prieskumu v konaní o ústavnej sťažnosti primárne nie sú skutkové tvrdenia účastníkov konania tak, ako ich účastníci prezentovali v konaní pred všeobecnými súdmi. Ústavnoprávny prieskum sa obmedzuje na otázku, či v konaní pred všeobecnými súdmi na strane jednej nedošlo k zjavnému omylu, v tomto prípade skutkovému omylu, na strane druhej na to, či proces pred všeobecnými súdmi, ktorý pozostával zo zisťovania skutočného stavu veci, následného rozhodovania o vykonaní dôkazov, ich samotného vykonania a hodnotenia nebol postihnutý takou vadou, ktorá by mala za následok zjavný skutkový omyl alebo vyvodenie takého skutkového záveru, ktorý by bol extrémne nelogický alebo pre nedostatok dostatočného hodnotenia dôkazov arbitrárny, a preto ústavne neudržateľný (III. ÚS 89/2019).

25. V medziach takto limitovaného prieskumu skutkovej roviny veci ústavný súd nezistil v postupe a rozhodnutí najvyššieho súdu dôvody, pre ktoré by mohol konštatovať porušenie práv sťažovateľa. Sťažnostná argumentácia sťažovateľa je v podstatných námietkach identická s dovolacou argumentáciou, na ktorú najvyšší súd (s poukazom na dôvody rozsudku krajského súdu) poskytol relevantné odpovede. Ústavný súd chápe, že sťažovateľ môže cítiť krivdu v tom, že rozhodnutie nelícuje s jeho predstavou, keďže striedavá osobná starostlivosť bola vzhľadom na dobré vzťahy maloletej s oboma rodičmi „v hre“. Vychádzajúc z obsahu odôvodnení rozhodnutí vo veci konajúcich súdov, nepovažuje však riešenie a výsledok sporu za nespravodlivý, a na rozdiel od sťažovateľa považuje odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov za dostatočné, rešpektujúce na vec dopadajúcu právnu úpravu v kontexte rozhodných skutočností a najmä názor maloletej. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na spravodlivý súdny proces. Ústavný súd tak s prihliadnutím na uvedené nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby v kontexte argumentácie sťažovateľa prehodnocoval skutkové a právne závery najvyššieho súdu a tieto následne podroboval ústavnoprávnej korekcii.

26. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd zdôrazňuje, že inštitút dovolania je súčasťou subsystému opravných prostriedkov, ktorými možno za ustanovených podmienok prelomiť právoplatné rozhodnutia všeobecných súdov, pričom z hľadiska jeho prípustnosti, ako aj priebehu konania je primárne zameraný na odstránenie väd zmätočnosti a nesprávneho právneho posúdenia veci, a nie na odstránenie skutkových deficitov konania, na ktoré primárne poukazuje sťažovateľ. Vady vyskytujúce sa v priebehu zisťovania skutkového stavu veci môžu zakladať porušenie práva

na súdnu ochranu len celkom výnimočne, najmä v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla určitú intenzitu, pričom tieto vady sa prelínajú s právom na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia (vrátane jeho aspektu predvídateľnosti a presvedčivosti) a prejavujú sa primárne ako deficit primeraného odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu. Ide spravidla o prípady tzv. opomenutých dôkazov (nevykonanie dôkazného prostriedku bez vecného zdôvodnenia v odôvodnení konečného rozhodnutia) a extrémneho nesúladu medzi skutkovými zisteniami a právnymi závermi na jednej strane a vykonanými dôkazmi na strane druhej, pričom k takejto situácii v aktuálnej veci nedošlo.

27. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu:

28. Sťažovateľ v zmysle petitu namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote. Porušenie týchto práv však v obsahu ústavnej sťažnosti žiadnym spôsobom nekonkretizuje.

29. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde) sa prejavuje predovšetkým jeho viazanosťou tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (IV. ÚS 343/2020, IV. ÚS 572/2020). Súčasne je potrebné uviesť, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti je podstatnou (osobitnou) náležitosťou ústavnej sťažnosti, a od jeho kvality sa v podstate odvíja možnosť prieskumu ústavného súdu. Preto musia dôvody ústavnej sťažnosti korešpondovať s jednotlivými namietanými porušeniami základných práv alebo slobôd.

30. Ústavná sťažnosť neobsahuje základnú obsahovú náležitosť, ktorou sú konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo dôjsť podľa sťažovateľa k porušeniu týchto ním označených práv napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov (správne ich postupom, pozn.). Z tohto dôvodu ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť aj v tejto časti, a to podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nedostatok náležitostí ustanovených zákonom.

31. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu